U ovom broju predstavqeni su kulturolo{ki spisi iskazani kroz razli~ite izra`ajne forme, po~ev{i od originalnih nau~nih radova (~lanaka prete`no teorijske provenijencije), preko analiti~kih studija minulih ili aktuelnih socio-kulturnih fenomena ili doga|aja, do eseja i osvrta na odre|ene vidove savremene kulturne svakida{wice.

S obzirom na rafiniranost i samosvojnost globalne teme, nu`no je bio po{tovan interdisciplinarni pristup. Problematika kulturne tradicije i savremenosti, naime, kre}e se izme|u mnogih nauka, ali su radovi ipak usredsre|eni na nekoliko osnovnih teorijskih pristupa. Esencijalno polazi{te zahvata kompleks sociolo{kih nauka na ~elu sa sociologijom kulture (umetnosti, religije, obrazovawa). Nezaobilazan je bio i estetski~ki, kao i kulturnoistorijski pristup, a u prezentovanim radovima obilato su kori{}eni rezultati i iskustva kulturne, socijalne i politi~ke antropologije.

Radovi su razli~iti u stilskom, sintakti~kom, semanti~kom i svakom drugom literarnom pogledu. Za ovu priliku nije ni bilo potrebno ujedna~avati ih u tom domenu, jer upravo originalno{}u i spisateqskom autenti~no{}u oni afirmi{u autorsku individualnost i posebnost. Rekao bih da je mo`da jedina prava stvar koja je ovom prilikom okupila i ujedinila na{e autore zapravo centralna tema ovog broja, a ona je: kultura - savremenost i tradicija. Svaka druga sli~nost ili razli~itost u razmatrawima - slu~ajna je.

U radovima, dakle, ovde prezentovanim, nema eksplicitno zajedni~kog, odnosno integralnog pristupa. To ne zna~i da oni, u odnosu na generalnu temu, ne pru`aju jedan relativno celovit uvid. Kultura, ta re~-zamka, kako bi rekao Edgar Moren, wihov je zajedni~ki imeniteq. Nehomogenost autora u teorijskom, vrednosnom, ideolo{kom ili nekom drugom pogledu, pak, ne bi trebalo da predstavqa hendikep. Naprotiv. U tim diskrepancijama se upravo kristali{u mi{qewa i pogledi na{ih savremenih sociologa i drugih teoreti~ara kulture o relevantnim pitawima aktuelne kulturolo{ke teorije i sociokulturne stvarnosti.

Tema oko koje su okupqeni autori iz raznih univerzitetskih sredina Srbije (Beograd, Ni{, Novi Sad, Pri{tina) i sa razli~itih fakulteta (filozofski, filolo{ki, u~iteqski, fakulteti dramskih umetnosti, fakulteti politi~kih nauka) bila je dovoqno {iroka jer u svom naslovu nosi re~ "kultura", ali i sasvim konkretna, budu}i da tu re~, ili ovde pojam, ispu}uju sadr`aji izvu~eni iz iskustva i prakse dru{tva. Me|u wima su i slede}i problemi: kulturolo{ki pojmovi u novome kqu~u; {irok spektar prisustva tradicije u na{em vremenu; politika i kultura (kulturna politika, politika kao kultura, politi~ka kultura); ~ovek u ogledalu antroposociologije; akulturacija kao proces kulturne dinamike; nacionalna i kulturna istorija; fenomeni urbane kulture (popularna kultura, film, grafiti); kultura kao faktor tranzicije i ~inilac modernizacije; avangardna umetnost i postmoderna; globalizacija i nacionalni kulturni identitet; kulturnoistorijski aspekti tradicije {kolstva u Srbiji; istorijski stereotipi i savremeni verski rituali; kulturne osobenosti srpskog pravoslavqa.

Kultura iz sebe isijava mnogostruka zna~ewa. Zato na{a tema nije ni izbliza iscrpqena. Broj na{ih eminentnih kulturologa je tako|e daleko ve}i od ovog koji se za ovu priliku okupio. Kulturna praksa i teorija zahtevaju nove poduhvate. Zato }u podsetiti na duhovnu opasku jednog ameri~kog kulturologa, a koju ~esto izgovaram studentima na po~etku semestra. Ona otprilike glasi ovako: **Kada je re~ o kulturi, najpre jedno izviwewe**. Pa, onda - izvinite.

*Никола Божиловић*